Redacţiunea, Administraţiunea şi Tipografia:
BRAŞOVU, piaţa mare Nr 22.
Scrisorĭ nefrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri.
Braşovu, piaţa mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L. Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Preţul inserţiunilorŭ: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
Pentru România şi străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 francĭ, pe treĭ lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentulu pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare Nr. 22, etagiulu I.: pe unu anu 10 fl., pe şese lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl. pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtu abonamentele câtu şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 112. Braşovŭ, Joi 18 (30) Maiu 1889.

Din causa sf. sĕrbătorĭ Inălţarea Domnuluĭ, ḑiarulu nu va apăre pănă Vinerĭ séra.

Braşovŭ, 17/29 Maiu

Fóia partideĭ independente din Cluşiu, ocupându-se de programul ministrului unguréscŭ de instrucţiune Csaky, se pronunţă în contra acestuĭ programŭ, ḑicêndŭ că nu arată ţelurile maĭ înalte ale politiceĭ sale de instrucţiune.

Ţelulŭ celŭ maĭ înaltŭ alŭ educaţiuneĭ, ḑice fóia d-luĭ Bartha Miklos, este unitatea naţională:

„Cum se póte face în Ungaria unitatea naţională? Asta-ĭ întrebarea, care aşteptă, a fi resolvată. Cu câtŭ maĭ multŭ se întârḑie resolvarea, cu atâtŭ maĭ multŭ se apropiă de patria nóstră periculŭ politicŭ alŭ putreḑiciunii. *Se înşelă acela, care crede, că sub unitate naţională la noi ar fi a se înţelege unitatea limbeĭ.* Stîrpirea limbilorŭ nu numaĭ e cu neputinţă, ci şi vrednică de ură şi dispreţŭ. Limba persecutată se refugiază din biserică în peşteră, din şcólă în birtŭ, din locuinţă în pivniţă, dela lumină la întunerecŭ şi apucă acolo orĭ ce armă a întunereculuĭ în contra apĕsătorilorŭ. Statulŭ nostru necontopitŭ, societatea nóstră îmbucătăţită, poporulŭ nostru rĕmasŭ îndĕrĕtŭ n'au destulă putere pentru o astfelŭ de luptă.“

Aşadér d-lŭ Bartha Miklos recunósce, că totă lupta guvernuluĭ şi a societăţiĭ maghiare în contra limbilorŭ nemaghiare din patriă e o nebuniă curată, pentru că e lucru cu neputinţă a stîrpi aceste limbĭ.

Târḑiu, nu-ĭ vorbă, au ajunsŭ ceĭ dela fóia Kossuthistă a recunósce unŭ adevĕrŭ, ce de anĭ de ḑile mereu li-lŭ spunemŭ. Dér totŭ maĭ bine târḑiu, decâtŭ nicĭ odată. Urmarea recunósceriĭ acestuĭ adevĕrŭ e, că d-lŭ Bartha a trebuitŭ sĕ recunóscă unŭ alŭ doilea adevĕrŭ, ce mereu li-l'amŭ trîmbiţatŭ şoviniştilorŭ, că unitatea unuĭ statŭ nu o formézā unitatea limbeĭ, dovadă Elveţia, unde suntŭ treĭ limbĭ egalŭ îndreptăţite la tóte sarcinele şi la tóte folósele statuluĭ.

Redactorulŭ foieĭ cluşiene din vorbă se şi încércă a esplica cum ar trebuĭ sĕ se înţelégă unitatea naţională a statuluĭ, dér o încurcă rĕu, căcĭ îĭ lipsesce curajulŭ convingeriĭ maĭ bune, îĭ lipsesce maĭ multŭ: buna voinţă.

„Sub unitate naţională — scrie „Ellenzék“ — nu e a se 'nţelege altceva decâtŭ consciinţa comuniuneĭ cetăţenilorŭ, consciinţa că vieţuescŭ la unŭ locŭ, de vecurĭ, recunóscerea comunităţiĭ de interese, consciinţa atingereĭ şi contopireĭ sociale, care 'şĭ află cea maĭ înaltă espresiune în iubirea de patriă. Consciinţa de sine, drepturile, datorinţele şi iubirea de patriă a cetăţenuluĭ ungarŭ trebue aşadéră sĕ-o înveţe şi sĕ-o esercite acĭ fie-care în prima liniă. Politica de instrucţiune sĕ nu permită, ca patria nóstră în inimile scolarilorŭ şi în atmosfera şcólelorŭ sĕ se îmbucătăţéscă în individualităţĭ politice, bisericescĭ, românescĭ, slovace, sêrbescĭ, rutene şi germane. Vorbéscă-'şĭ şi înveţe-'şĭ fiecare limba, limba sa propriă, dér precum adorămŭ pe unulŭ şi acelaşĭ Dumneḑeu în cele maĭ diferite limbĭ, totŭ aşa póte fiă-care sĕ iubéscă fierbinte una şi aceeaşĭ patriă nedivisată fiă în orĭ şi ce limbă în statulŭ Sf. Stefanŭ.“

De acĭ ar resulta fórte logicŭ că politica de instrucţiune sĕ nu îmbucătăţéscă patria nicĭ în individualitate maghiară, pentru că nu individualitatea are sĕ constitue unitatea naţională, ci iubirea de patriă, interesele comune, drepturile şi datorinţele.

Ca esemplu foia cluşiană aduce tocmai America, deşi nu era nevoiă sĕ se obosescă pănă acolo când la graniţa monarchieĭ nóstre este Elveţia, unde Francesulŭ, Germanulŭ şi Italianulŭ formézā unŭ statŭ unitarŭ naţionalŭ, statulŭ elveţianŭ, ér nu statulŭ „francesŭ“, nicĭ celŭ „germanŭ“, nicĭ celŭ „italianŭ“. Şi toţĭ îşĭ iubescŭ patria, toţĭ se simtŭ acasă, pentru că toţĭ se bucură deopotrivă de aceleaşĭ drepturĭ politice, de aceeaşĭ libertate, de acelaşĭ dreptŭ de limbă pe tóte terenele vieţiĭ publice în statŭ.

D-luĭ Bartha Miklos însĕ, si când recunósce adevĕrurile de maĭ susŭ, totŭ nu'ĭ vine la socotélă felulŭ de unitate naţională alŭ Elveţieĭ, ci sburândŭ peste Oceanŭ ḑice, că Germanulŭ, Spaniolulŭ, Irlandesulŭ, Francesulŭ şi Italianulŭ se simtŭ bine în sînulŭ statuluĭ „*englesŭ*“ şi nu le vine în gândŭ a sprijini altfelŭ de nisuinţe particulare, care arŭ pute periclita unitatea de statŭ şi naţională.

Cum vedemŭ, d-lŭ Bartha face alusiune la limba statelorŭ nord-americane, care e cea engleză, dér uită, că Germaniĭ, Spanioliĭ, Irlandesiĭ, Francesiĭ şi Italieniĭ îşĭ au libertatea şi independenţa lorŭ provincială în totă puterea cuvêntuluĭ, îşĭ potŭ desvolta naţionalitatea cum le place şi le vine la socotélă, şi de aceea se şi simtŭ bine.

Ore totŭ aşa de liberŭ nu putemŭ noi desvolta acĭ naţionalitatea nóstră, ca sĕ ne putemŭ simţi în tóte privinţele una şi nedespărţiţĭ cu toţiĭ?

Altulŭ e caracterulŭ englezŭ ce-l au Statele unite, şi altulŭ e timbrulŭ ce voescŭ sĕ'lŭ imprime statuluĭ maghiarisatoriĭ de aḑĭ. Se vede că d-lŭ Bartha ar vrea sĕ salveze causa nedréptă a maghiarisăriĭ pe căĭ peḑişe. Dér după-ce recunósce că este cu neputinţă stîrpirea limbilorŭ, ilŭ întrebămŭ: cum rĕmâne cu libertatea, cu drepturile politice şi cetăţenescĭ, cu egala îndreptăţire a popórelorŭ, carĭ vorbescŭ aceste limbĭ?

La acésta sĕ rĕspundă redactorulŭ fóieĭ Kossuthiste, ca sĕ ne lămurimŭ, ér nu sĕ se mulţăméscă a vorbi generalităţĭ, nicĭ albŭ, nicĭ negru, pentru că tocmaĭ d-sa este unulŭ din aceia, carĭ pănă acum au aprobat tóte mĕsurile de maghiarisare, ce s'au luatŭ de regimŭ şi, care sĕ laudă a fi iniţiatŭ şi mişcarea kulturegyletistă, care necum sĕ contribue la aceea ca sĕ ne simţimŭ maĭ bine în acestŭ stat, numaĭ amărîciune a stêrnitŭ în Ardélŭ.

D-lŭ preşedinte alŭ comitetuluĭ parochialŭ românŭ gr. or. din cetatea Braşovuluĭ părintele *B. Baiulescu* ne trimite în numele comitetuluĭ unŭ apelŭ cu rugarea ca sĕ-lŭ aducemŭ la cunoscinţa publiculuĭ nostru cetitorŭ. Satisfacemŭ cu plăcere acesteĭ cererĭ lăsândŭ sĕ urmeze apelulŭ din vorbă:

APELŬ.

Pe la finitulŭ seculuĭ trecutŭ, pe timpulŭ stăpâniriĭ **liberaluluĭ şi iubitoruluĭ de dreptate Iosifŭ II-lea**, maĭ multĭ creştinĭ ortodocşĭ românĭ şi grecĭ, cetăţenĭ şi locuitorĭ în cetatea internă a Braşovuluĭ, după multe lupte, ridicară în numita cetate o biserică ortodocsă pentru toţĭ creştiniĭ ortodocşĭ, fără deosebire de naţionalitate, în specialŭ pentru Românĭ şi Grecĭ, sub numele: **„Biserica Sfinteĭ Treimĭ“.**

Zidirea bisericiĭ se termină în anulŭ 1788. Serviciulŭ divinŭ se celebra *alternativŭ, în limba română şi grecă*, pănă atuncĭ, pănă când se primiră în sînulŭ acesteĭ bisericĭ şi companiştiĭ grecĭ.

In cetatea Braşovuluĭ se afla pe atuncĭ, afară de cetăţeniĭ or-

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS“.

Curierulŭ Exposiţieĭ din Parisŭ.

[Corespondenţa nóstră particulară.]

Parisŭ, 24 Maiu 1889.

VII.

Lăsarămŭ pe lectorŭ sub impresiunea triumfuluĭ câştigatŭ de lăutariĭ noştri românĭ. Vĕdurămŭ cum arcuşulŭ luĭ Sava Pădureanŭ ne rĕsbună de victoriile câştigate pănă acuma de musicanţiĭ ungurĭ. Meritulŭ lorŭ însĕ nu se mărginesce numaĭ întru atâtŭ. Presenţa lorŭ la Parisŭ a servitŭ ca motivŭ gazetarilorŭ de p'aicĭ d'a-'şĭ îmbogăţi şi limba încă c'unŭ cuvêntŭ. Pănă aḑĭ nu se scia decâtŭ de *Tzigans*, acum s'a introdusŭ şi cuvêntulŭ *Laoutars*. „Ţiganiĭ“ suntŭ diblariĭ ceĭ unguréscĭ, ér cuvêntulŭ celalaltŭ, ca maĭ de salonŭ, e reservatŭ *lăutarilorŭ* românĭ. Deosebirea acésta e riguròsă în pressa d'aicĭ. Pănă aḑĭ n'am datŭ decâtŭ d'o singură escepţiune ce V'o reproducŭ din *La Bataille* dela 16 Maiu. Teribilulŭ ḑiarŭ antibulangistŭ, cu tóte că estinde semnificaţia cuvêntuluĭ *Laoutars* şi asupra artiştilorŭ ungurĭ, totuşĭ, cum vedeţĭ, nu e de locŭ gingaşŭ cu eĭ.

Apreciarea diaruluĭ francesŭ V'o citezŭ textualŭ, precum urmézā:

„Mais plus loin, voici qu'un concert éclate. Ce sont les Laoutars du restaurant hongrois. Avec leur petit chapeau au côté duquel flotte une plume, et leur cravate noire brodée d'or, ils emballent sur leurs violons, leur cymbalon et leurs hautbois des czardas échevelées; leur chef, un jeune homme roux, aux moustaches effilées, debout le violon à l'épaule, bat la mesure *par des contorsions bizarres de tout son corps*: et tout autour de l'estrade où l'orchestre *fait rage*, un tas d'auditeurs et d'auditrices boit cette musique avec extase. Je remarque cependant un musicien de la ligne qui hoche la tête avec désaprobation: *Ca manque d'un tambour*“! affirme-t-il.“

Cu totulŭ altmintrelea s'a esprimatŭ „*Le Figaro*“ dela 10 Maiu despre musicanţiĭ românĭ, afirmândŭ categoricŭ şi clarŭ superioritatea *Laoutars*-ilorŭ asupra *Tzigans*-ilorŭ. Articolulŭ diaruluĭ francesŭ din cestiune ar fi prea lungŭ de reprodusŭ, de aceea rogŭ pe ceĭ interesaţĭ în causă a se referi la data foiĭ, indicată maĭ susŭ. Stândŭ astfelŭ lucrurile, nu e mirare că lăutariĭ noştri suntŭ onoraţĭ cu invitaţiile ce le cunósceţĭ deja, — şi, — ce e totŭ atâtŭ de onorificŭ, — că séra suntŭ admiraţĭ d'o lume distinsă, recrutată din cele maĭ bune cercurĭ politice şi artistice francese.

Astfelŭ erĭ zărirămŭ printre consumatoriĭ din locanda română, unde cântă fiecare ḑi trupa luĭ Pădureanu, pe d-niĭ Duruy, fostulŭ ministru, Cat. Mendès, ilustru literatŭ francesŭ, Raoul Canivet actualulŭ directorŭ alŭ ḑiaruluĭ *Le Paris*, cu Maxime Paz, cronicarulŭ sĕu, Richard, spiritualulŭ redactorŭ dela „*Le Figaro*“ maĭ multĭ artiştĭ-pictorĭ francesĭ între carĭ era şi Munkácsy (Lieb) alŭ d-vóstrĕ. Maĭ erau şi doĭ compositorĭ musicanţĭ cu două actriţe dela teatrele cele marĭ din Parisŭ, dér numele lorŭ îmĭ scăpă pentru momentŭ.

* *
*

Locanda română e întreţinută de cunoscutulŭ birtaşŭ românŭ din Bucurescĭ, Iordache Ionescu. Dênsulŭ, cum îmĭ spunea într'unŭ momentŭ de spirituală alusiune la Unirea Principatelorŭ, a ţinutŭ sĕ aibă unŭ tovarăşŭ — din Moldova, ca astfelŭ locanda sa sĕ redea imaginea Ţĕriĭ *întregĭ*.

Bucătăria e francesă şi română; cine vrea decĭ, póte sĕ mănânce cotlete cu mămăligă, şi înaintea lorŭ sĕ încépă c'unŭ borşŭ. Serviciulŭ e făcutŭ de câţĭ-va ganymeḑĭ, între carĭ maioritatea suntŭ francesĭ; hebele românce, patru la numĕrŭ, servescŭ indirectŭ desertulŭ, oferindu-lŭ, în schimbulŭ unorŭ mărcĭ convenţionale, confraţilorŭ lorŭ masculinĭ. Totulŭ merge ca pe strună, graţiă îngrijirilorŭ ce se dau acestuĭ restaurantŭ românescŭ. Preţurile mâncărilorŭ suntŭ afişate, fiă-care póte sĕ se orienteze dinainte după grosimea pungiĭ sale; serviciulŭ e esactŭ şi curăţenia esemplară; bucătăria pare a fi o farmaciă, atâtŭ e de bine arangiată şi de ştérsă.

Eĭ dér onorabiliĭ noştri companionĭ dela locanda românéscă, mi se pare că prea au pusŭ mare zelŭ şi fidelitate în *vederea imagineĭ Ţĕriĭ întregĭ*. Nu sciu de ce raţionamentŭ se vorŭ fi condusŭ dênşiĭ, ce constatŭ însĕ e, că elementulŭ semiticŭ e şi elŭ representatŭ, nu tocmaĭ în proporţiile numerice din Ţéră de 1 la 10 — atâta maĭ trebuia — dér în fine, *e representatŭ*. Specimenulŭ exhibatŭ şi intronisatŭ la cassă, între două fete în costume naţionale magnifice şi care'ĭ dau mână de ajutorŭ la marcarea consumaţiilorŭ, e unŭ esemplarŭ rĕmasŭ în stare de proectŭ. Impedecatŭ în jumĕtatea evoluţiuniĭ sale fisice, acestŭ funcţionarŭ alŭ locandeĭ *române*, nu credŭ că i-ar fi simpaticŭ nicĭ ilustruluĭ Renan, care dealmintrelea se scie că profeséză unŭ cultŭ ilimitatŭ, şi după noĭ nemeritatŭ, pentru rasa perciunaţilorŭ. E adevĕratŭ că jupânaşulŭ din cestiune (cetăţénŭ austriacŭ)

todocşĭ indigenĭ şi aşa numita *companiă privilegiată grecéscă*, ai cărei membri *nu erau cetăţenĭ ai statului austro-ungarŭ*, ci *sudiţĭ otomanĭ* de legea ortodocsă, carĭ încă din seculului alŭ XVI-lea câştigară unele privilegii pentru purtarea negoţului levantinŭ şi aveau în cetatea internă a Braşovului, într'o *clădire privată, o mică casă de rugăciune.*

Din ordinŭ mai înaltŭ acéstă casă de rugăciune a companiştilorŭ fù casată, eră **membrii ei fură încorporaţĭ la nou-înfiinţata biserică a cetăţenilorŭ.** Intrându companiştii în biserica cetăţenilorŭ, la a cărei înfiinţare ei **nu deduseră nicĭ unŭ banŭ,** *nu se mulţămiră a fi egalŭ-îndreptăţiţi cu cetăţenii, de carĭ şi pentru carĭ se înfiinţase biserica, ci pretinseră* **esclusivulŭ dreptŭ de disposiţiune asupra bisericii şi asupra afacerilorŭ bisericescĭ.** *motivându acéstă nedreptă şi absurdă pretensiune cu aceea,* **că numai ei suntŭ privilegiaţĭ şi că numai ei au fostŭ până atuncĭ în dreptŭ de a avé biserică seu casă de rugăciune în cetatea internă a Braşovului.** Totdeodată pretindeau companiştii cu stăruinţă **eschiderea limbei române din biserică.** *Deorece fundatorii bisericei, în parte mare Românĭ, voiau cu orĭ-ce preţŭ a* **păstra limba română** *în biserică, se încinse* între cele două partide, carĭ din cetăţenĭ şi companiştĭ se transformară acum în *partida română* şi *grecă, unŭ procesŭ, care a duratŭ, cu puţine întreruperĭ, unŭ seculu întregŭ*, adecă dela 1788 până la 1888. Anchete preste anchete urmară.

Deórece înainte de anulŭ 1848 biserica ortodocsă română din Transilvania *nu era egalŭ-îndreptăţită cu celelalte bisericĭ,* ci *numai suferită; de aceea tóte anchetele se făceau de autorităţile statului;* ele aduceau şi hotărîrĭ în acéstă afacere curatŭ bisericéscă. Aceste hotărîrĭ se perondară aprope unŭ seculŭ, *dându dreptu când Românilorŭ, când Grecilorŭ.*

La anulŭ 1868 biserica ortodocsă română din Transilvania *fu recunoscută prin lege de egalŭ-îndreptăţită şi autonomă.* Românii din cetatea Braşovului nu întârdiară de a cere dela organele bisericei autonóme, sĕ resolveze chestia lorŭ bisericéscă. Acésta se şi întêmplà printr'o hotărîre a Consistoriului-archiepiscopescŭ din Sibiiu. *Pe basa canónelorŭ şi actelorŭ fundaţionale* **biserica Sf. Treimĭ a fostŭ declarată de românéscă-grecéscă. cu limba de serviciu românéscă şi grecéscă.** Biserica şi averea ei a fostŭ încredinţată creştinilorŭ românĭ şi grecĭ, ca sĕ o administreze pe basa *principiului de paritate.*

Acum începură protestele şi recursele Grecilorŭ la ministeriulŭ ungurescŭ de culte, după carĭ urmară anchete peste anchete şi ordinaţiunĭ peste ordinaţiunĭ, până ce în fine la anulŭ 1880 printr'unŭ *rescriptŭ regescŭ* se regulà chestiunea bisericei *în modŭ provisoriu* astfelŭ, că **limba românéscă** *fu admisă în biserica Sf. Treimĭ ca* **egalŭ-îndreptăţită cu cea grecéscă,** *eră administraţiunea averei bisericescĭ se încredinţa unei comisiunĭ compuse din Românĭ şi Grecĭ.*

Resolvirea definitivă fù reservată unei hotărîrĭ ulteriore judecătorescĭ. Spre acestŭ scopŭ fù adusŭ în anulŭ 1881 *unŭ articulŭ de lege*, prin care **resolvirea acestei cestiunĭ curatŭ bisericescĭ** *se avisează tribunalelorŭ.* În anulŭ 1882 s'a esoperatŭ dela *Maiestatea Sa Imperatulŭ şi Regele unŭ rescriptŭ, prin care se dispune, ca afacerea nostră bisericéscă sĕ fie judecată de tribunalulŭ din Budapesta.* În fine ministrulŭ ungurescŭ de culte şi instrucţiune publică, prin ordinaţiunea sa din acelaşi anŭ, dispune, ca Românii ortodocşĭ dela biserica Sf. Treimĭ din cetatea Braşovului, carĭ nu cereau schimbarea situaţiunii create prin Înaltulŭ rescriptŭ regescŭ, **în terminŭ de 6 lunĭ sĕ începă procesulŭ pe cale judecătorescă** *pentru comproprietate la numita biserică şi la averea ei, findu-că la din contră atâtŭ biserica, câtŭ şi averea ei va fi predată esclusivŭ în posesiunea Grecilorŭ.*

Prin acéstă ordinaţiune ministerială Românii au fostŭ puşĭ în dilemă, ca seu sĕ începă procesŭ în contra Grecilorŭ, seu sĕ resigneze la dreptulŭ lorŭ la acea biserică.

Românii ortodocşĭ din cetatea Braşovului, pe deoparte ne-voindŭ, ca biserica şi averea ei se între în esclusiva posesiune a Grecilorŭ, eră pe de altă parte basaţĭ pe dreptatea causei, se resolvară a începe procesulŭ în contra Grecilorŭ.

Der **decepţiunea lorŭ fù amară!** *Deşi în decursulŭ procesului prin acte autentice era constatatŭ ne-îndoielnicŭ că biserica din chestiune fu înfiinţată de Românĭ şi de Grecĭ pentru* **Românii şi Grecii ortodocşĭ,** totuşĭ **Românii în tóte trei instanţele fură respinşĭ cu cererea lorŭ de a fi admişĭ ca membri ai bisericei** Sf. Treimĭ, eră **biserica a fostŭ declarată prin sentinţele judecătorescĭ în modŭ definitivŭ de „biserică naţională-grecésă,"** *va sĕ dică de proprietate esclusivă a acelorŭ câteva familii grecescĭ, ce se aflau în Braşovŭ.* Prin aceste sentinţe a fostŭ declarată de avere „naţională-grecéscă" şi donaţiunea *fericitului* principe românŭ *Grigorie Basarabu de Brancoveanu* în preţŭ de preste *trei sute de mii florini*, lăsată în administraţiunea acestei bisericĭ spre scopurĭ culturale şi umanitare pentru toţĭ creştinii din Braşovŭ, fără deosebire de naţionalitate.

Prin acéstă resolvire *atâtŭ de neaşteptată a causei nostre bisericescĭ*, comuna română bisericéscă a primitŭ o **lovitură grea, lovitură de mórte.** Acea comună română bisericéscă, odată înfloritóre, care o parte însemnată din averea sa a jertfit'o pentru înfiinţarea *gimnasiului şi a celorlalte şcóle românescĭ* din Braşov, eră ceealaltă parte de avere a fostŭ înghiţită de cheltuelile cele marĭ ale unui procesŭ atâtŭ de lungŭ şi costisitorŭ; acea comună română *nu are biserică, nu are avere* şi este *în primejdiă de a apune cu totulŭ.*

Ea de sine nu se mai póte ridica la posiţiunea, ce-i compete. Membrii ei, în parte mare comercianţĭ, prin resboiulŭ vamalŭ şi în consecvenţă prin ruinarea negoţului din Braşovŭ, odată înfloritorŭ, suntŭ reduşĭ în averea lorŭ. Cu tóte acestea, pentru a-şĭ *înfiinţa o biserică demnă* pentru unŭ oraşŭ ca Braşovulŭ, Românii din cetatea Braşovului *n'au fostŭ nepăsătorĭ*, ci ei au colectatŭ *între sine o sumă órecare destulŭ de considerabilă pentru împrejurările lorŭ de astădĭ, înse cu multŭ pre mică, pentru a corespunde scopului. In acéstă tristă, chiar desperată situaţiune, apelămŭ la bunulŭ simţŭ şi la generositatea connaţionalilorŭ şi coreligionarilorŭ noştri din tóte părţile pentru ajutóre* avendu voia Ven. Consistoriu archidiecesana sub Nr. 3444,.

Avemŭ mare lipsă de ajutorŭ şi încă de însemnatŭ ajutorŭ.

Sĕ nu se trecă cu vederea, că biserica română din Transilvania şi Ungaria are cu totulŭ altă însemnătate, decâtŭ în alte părţĭ, deorece la noi biserica este singurulŭ terenŭ legalŭ pentru desvoltare în viaţa naţională românéscă; eră în specialŭ comuna română bisericéscă din cetatea Braşovului, după aşedămintele bisericei nóstre constituţionale, este chemată a administra gimnasiulŭ, şcólele reale şi comerciale. *Comună bisericéscă fără biserică nu póte esista.*

Desfiinţarea comunei bisericescĭ ar fi o adevĕrată calamitate pentru cultura poporului nostru din Braşovŭ.

Pentru culegerea de ajutóre suntŭ rugaţĭ toţĭ amicii înaintării culturii românescĭ, cărora spre acestŭ scopŭ li-se trimetŭ liste de colectare.

Ne rugămŭ ca banii colectaţĭ sĕ se adreseze *preşedintelui Comitetului parochialŭ, Părintelui B. Baiulescu în Braşovŭ.*

Comitetulŭ parochialŭ românŭ ortodocsŭ din cetatea Braşovului:

Braşovŭ, 15 (27) Maiu 1889.

Bartolomeiu Baiulescu, m. p. preşedinte. **Nicolae T. Ciurcu,** m. p. **I. G. Ioanŭ.** m. p. **Dimitrie Stănescu,** m. p. **Diamandi I. Manole,** m. p. **Constantinŭ I. Popasu,** m. p. **George B. Popŭ,** m. p. **Petru Nemeşŭ,** m. p. **Nicolae Strevoiu,** m. p. **Petra Petrescu,** m. p. **Simeonŭ Damianŭ.** m. p. **Ioanŭ Popea,** m. p. **Petrache M. Zănescu,** m. p. **Nic. Pilţia,** m. p. notarŭ.

*

Apelulŭ de susŭ vorbesce atâtŭ de elocuentŭ, încâtŭ nu mai are nevoiă de comentarŭ.

Cu tóte acestea nu putemŭ sĕ nu mai adaugemŭ şi din parte-ne unele observărĭ, spre a arăta marea însemnătate a pasului întreprinsŭ de comitetulŭ parochialŭ de aici din punctŭ de vedere alŭ culturii naţionale.

Inainte de tóte trebue sĕ avemŭ în vedere împrejurarea că comunitatea bisericéscă română din interiorulŭ oraşului Braşovŭ nu mai era adĭ nevoită de a apela la generosulŭ concursŭ alŭ publicului mare românŭ, decă nu ar fi trăitŭ decĭ de anĭ în firma convingere, că are unŭ dreptŭ viu şi bine intemeiat asupra bisericei Sf. Treimĭ din cetate şi decă în urma acésta nu s'ar fi încurcatŭ într'unŭ procesŭ forte îndelungatŭ şi forte costisitorŭ.

Trecură der în certă vremurile mai bune şi judecata cădù în nisce timpurĭ critice din tóte punctele de vedere.

Astfelŭ Românii din centrulŭ oraşului Braşovŭ, carĭ odinióră

---

n'are perciunĭ, der acésta póte din causă că lipsesce şi restulŭ ornamentului capilarŭ. Şi acum iubiţĭ lectorĭ, ca sĕ vĕ completaţĭ tabloulŭ, închipuiţi-vĕ unŭ capŭ jumulitŭ ce apare şi dispare între două frumóse representante ale sexului femeninŭ. Vĕ mărturisescŭ că acésta anomaliă e unu atentatŭ la bunulŭ gustŭ, la eleganţa şi la nota purŭ românéscă a locandei române. Decă rĕulŭ nu se póte îndrepta, decă nu se va puté găsi unŭ Românŭ şi se ţine cu orĭ-ce preţŭ la unŭ Jidanŭ, ca la unu talismanŭ, atuncĭ sĕ se alégă unŭ individŭ care, fără sĕ fiă unŭ Avisalonŭ şi unŭ Samsonŭ, sĕ aibă celŭ puţinŭ unŭ profilŭ de omŭ şi sĕ scie vorbi românesce ceva mai cum sĕ cade. In casŭ contrarŭ eu nu vĕdŭ remediarea rĕului actualŭ decâtŭ într'o părechiă de cothurne antice, o gramatică românéscă modernă şi o perucă, fiă şi vechiă.

***

Lucrările în secţiunea industrială înaintéză din rĕsputerĭ. Mai tóte vitrinele suntŭ aranjate. Visitatorii potŭ deja sĕ admire elegantele nóstre costume naţionale, şi în specialŭ, pe cele femeescĭ. Societatea *Furnica* din Bucurescĭ e pe cale d'aşĭ asigura unŭ renume universalŭ.

Produsele pirotechniei şi arsenalului militarŭ suntŭ aşteptate din di în di. Aranjarea şi expunerea lorŭ odată terminate, nu ne îndoimŭ că ele vorŭ deştepta unŭ viu interesŭ în tóte sferele militare. Dintre vitrinele gata până adĭ voiu menţiona pe aceea a blănăriilorŭ, instrumentelorŭ de musică, lingerii, funării etc. etc.

Cum am disŭ, se lucréză pe întrecute, şi lădile ce de diminéţă le găsimŭ încă ferecate şi închise, în câteva óre s'au golitŭ şi disparŭ, ca sĕ facă locŭ unui altŭ transportŭ. Aspectulŭ generalŭ, în secţia română, se schimbă din oră în oră, în puţinŭ timpŭ însĕ ilŭ vomŭ puté vedé stabilŭ şi definitivŭ. Atuncĭ vomŭ puté începe cu descrierea generală. Der şi până atuncĭ, credemŭ, că elogiile nóstre sincere suntŭ justificate prin activitatea ce se desfăşură deja. Atâtŭ principele G. Bibescu, câtŭ şi d-nii Al. Ciurcu şi Grant suntŭ nemişcaţĭ dela posturile lorŭ de dimineţa şi până séra. Mai cu sémă d. G. Bibescu, prin enorma activitate ce-o desvoltă, pare că ar voi sĕ-şĭ mai consacre încă odată titlulŭ sĕu de *principe* şi sub forma de *celŭ dinteiu la trébă.*

Terminândŭ pentru adĭ, n'am voi sĕ ne separămŭ de lectorulu nostru, fără a-i atrage atenţiunea încă asupra a două lucrurĭ remarcabile. Primulŭ e o enormă piramidă de sare, ce se construesce actualmente din gigantice blocurĭ tăiate în ocnele din România. Alŭ doilea obiectŭ e remarcabila esecutare în ceară a unei sentinele, care ne representă pe eroulŭ dorobanţŭ în uniforma sa de campaniă, cu puşca la umĕrŭ. Espresiunea lui inteligentă, fisionomia lui nervósă, atitudinea lui marţială ni-'lŭ arată cum e Românulŭ la rĕsboiu. Sentinela e aşedată imediatŭ la întrare în secţiune, ér piramida se observă într'unŭ colţŭ opusŭ.

***

De 2—3 dile încóce s'a începutŭ, lângă locanda română, construirea unui micŭ palatŭ siamesŭ. Astfelŭ adĭ restaurantulŭ românesc se găşesce în direcţia stradei din Cairo, între Marocŭ, Siam şi China. Vecinătăţile acestea exotice, ce ne permitŭ ca în câte-va minute sĕ ne familiarisămŭ cu produsele şi representanţii atâtorŭ zone de pe vastulŭ nostru globŭ, ne facŭ, fără de voiă, sĕ ne gândimŭ că amŭ fi şi victima inconsciă a unui vojagiŭ magicŭ şi vertiginosŭ. Abia reuşimŭ sĕ ne punemŭ în ordine impresiunile varii şi multiple ce ni-se presentă spiritului nostru, şi écă că altele mai varii şi mai numĕróse ne năpădescŭ la o distanţă de 2—3 paşĭ, de unde începemŭ sĕ zărimŭ palatele şi construcţiile statelorŭ: St. Domingo, Paraguay, Guatemala, Haiti şi ale Indiilorŭ. Aspectul acestorŭ complexe incadratŭ, ca sĕ dicŭ aşa, de undele line şi melodióse ale musicei române, e indescriptibilŭ.

***

Afluenţa visitatorilorŭ devine totŭ mai mare. Dumineca trecută a fostŭ d'unŭ pătrarŭ de milionŭ; ér peste sĕptĕmână cifra întrărilorŭ dilnicŭ de mai bine de 75,000. Intre aceştia se găsescŭ şi mulţĭ *pick-pocketĭ*, adecă pungaşĭ de buzunare, der poliţia Exposiţiei îi vĕnéză grósnicŭ. Seria lorŭ a început'o unŭ jidanŭ din Ungaria, *Lichtig* cu numele, şi care zace la *umbră* pe 5 anĭ. Mi se spune că diarulŭ *La Justice* luândŭ actŭ de numĕrulŭ celŭ mare alŭ pick-pocketilorŭ, de origine mai toţĭ jidovĭ din Ungaria, ar fi disŭ că tocmai acum înţelege de ce d. Tisza ar fi declaratŭ că nu póte rĕspunde de siguranţa personală a compatrioţilorŭ lui, carĭ vorŭ visita Exposiţia din Parisŭ.

Ca ultimă scire potŭ comunica că Exposiţia română de pictură e terminată.

a.

sciură se jertfescă atâtu de multu pe altarulu progresului și alu culturii naționale românesci, se vĕdu adi constrînși a cere concursulu fraților și alu coreligionarilorŭ lorŭ din tóte părțile, ca sĕ îndeplinéscă o operă démnă de trecutulu lorŭ, operă religiosă și totodată și națională, care are menirea a întări elementulu română din Brașovŭ, redicândŭ totodată vĕdia Românilorŭ în genere.

Recomandămŭ cu tótă căldura apelulŭ de mai susŭ publicului românŭ, în firma speranță, că toți cei cu dare de mână vorŭ contribuì spre a se face cu putință clădirea unei biserici române în piața Brașovului. Suntemŭ siguri, că acestŭ apelŭ va afla rĕsunetŭ și în inimele fraților noștri din România, cari n'au pregetatŭ a contribui cu sume însemnate și atunci când a fostŭ vorba de biserici străine. Trăiescŭ dincolo de munți mulți fii ai Brașovului, cari ocupă posiții frumóse și onorifice si suntŭ cu dare de mână. Se-și aducă aminte de orașulŭ lorŭ natalŭ, care le-a datŭ prima crescere și se ia inițiativa spre a promova nobilulului scopŭ esprimatŭ în apelulŭ de mai susŭ.

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei" își deschide și ea colónele, pentru cei cari arŭ voi sĕ se adreseze de-a dreptulŭ către ea. Contribuirile se vorŭ înmâna imediatŭ d-lui parochŭ Bart. Baiulescu.

DIN AFARĂ.

Convenția militară între Germania și Italia.

„Figaro" din Parisŭ a primitŭ din Berlinŭ următórea veste cuį data de 25 Maiu n.: „E sigurŭ, că erĭ a fostŭ subsemnată o convențiune orĭ celŭ puținŭ preliminariele unei convențiunĭ militare între Germania și Italia. Generalii Rolandi și Sivonie, carĭ nu facŭ parte din suita regelui italianŭ, se află dela 10 Maiu în Berlinŭ și au avutŭ în fiecare di conferințe cu membri de-ai statului majorŭ generalŭ. Rolandi și Sivonie suntŭ acei generalĭ, carĭ în anulŭ trecutŭ au conferitŭ cu acei generalĭ germanĭ, carĭ erau însărcinațĭ sĕ se informeze asupra armatei italiane. Cei din Roma au fostŭ nevoițĭ sĕ se supună și au subscrisŭ convențiunea specială ulterióră, care a stabilitŭ definitivŭ planulŭ mobilisării. Acéstă convențiune este pe lângă acésta îndreptată asupra abținerei Austro-Ungariei. Se pare chiar, că acestŭ punctŭ a grăbitŭ încheierea convenției, căci atitudinea unei părțĭ a poporului italianŭ în cestiunea Trientului face fórte problematică participarea Austriei la unŭ viitorŭ rĕsboiu. Aci se dice chiar, că o înțelegere între Austro-Ungaria și Rusia nu ar fi neprobabilă și că, decă cestiunea balcanică ar fi odată regulată, Austria ar pute resista curentului germanŭ, care amenință fracțiunea germană a Austriei și curentului italianŭ, care amenință Trientulŭ. Tóte aceste cestiunĭ amĕrunțite au fostŭ regulate în Roma și amêndoi suverani au numai sĕ ratifice încă învoiala făcută." „N. fr. Presse" dice, că partea din informațiunea foiei parisiane privitóre la Austro-Ungaria e curată povestire de romane.

Banchetulŭ în onórea lui Crispi.

La banchetulŭ parlamentarŭ ce s'a datŭ în Berlinŭ în onórea lui Crispi s'au ridicatŭ mai multe toaste.

Președintele *Levetzow* dise: „Împĕratulŭ salută aci pe credinciosulŭ aliatŭ pentru susținerea păcii lumei, pe puterniculŭ domnitorŭ alŭ Italiei vecine, cu care raporturile nóstre s'au desfășuratŭ totŭ mai intimŭ și la care vremŭ sĕ ținemŭ în dile bune și rele."

Deput. *Benda* sĕrbători, vorbindŭ italienesce, pe Crispi, ca pe bărbatulŭ de statŭ, care pentru viéța liberală a Italiei și pentru alianța germană-italiană, ce stă în strînsă legătură la alianța germană-austriacă, are cele mai mari merite.

Ministrulŭ-președinte *Cripi* dise între altele: „Amêndóuĕ dinastiile și amêndouĕ popórele suntŭ unite mai multŭ decâtŭ prin alianța politică, prin interesele, prin amiciția cordială, prin țelurile comune, prin totŭ ce unesce în mod naturalŭ popórele și pentru care nu mai e nevoiă de pregătirĭ artificiale. Amŭ lucratŭ tótă viéța mea pentru triumfulŭ libertății și lucrezŭ încă și acum pentru acésta. Visulŭ meu a fostŭ totdéuna — independența și înfrățirea popórelorŭ. Inimicii mei m'au clevetitŭ, au falsificatŭ intențiunile mele, afirmândŭ, că eu vreu rĕsboiu; eu voescŭ pacea. Suntŭ rĕsbóie necesare, sfinte; le-amŭ purtatŭ, d-vóstre și noi, pentru victoria independenții naționale, dér orĭ-ce altŭ rĕsboiu e o crimă, și celŭ care o comite, comite *crimen laesae humanitatis*. Lucrarea nóstră, problema tuturorŭ bărbaților noștri de statŭ sĕ fiă prosperarea și bunăstarea popórelorŭ, pentru ca sĕ se vindece miseria omenirii și popórele sĕ formeze state fericite și tari. Asta și nimicŭ alta e problema nóstră."

Miquel dise între altele: „Alianța păcii între cele trei state mari este opera bărbațilorŭ de statŭ pĕtrundĕtori și e garantată prin înțelepciunea, puterea și tăria înălțaților principĭ, carĭ guvernéză întinsele țĕri, dela Marea mediterană până la Marea ostică dela Carpați până la Marea nordică. Poporulŭ germanŭ vede în alianța triplă o unire durabilă în scopulŭ numai alŭ apĕrării păcii, alŭ înlăturării crudimilorŭ unui rĕsboiu europenŭ, alŭ asigurării bunurilorŭ culturii și pacînicului progresŭ alŭ națiunilorŭ. Acéstă alianță nu amenință pe nimenea, e o garanță a independenței esterne și interne, și a liberei desvoltări a statelorŭ și popórelorŭ. Cu statulŭ împĕrătescŭ austro-ungarŭ ne legă amintiri vechĭ, o istoriă comună, pățanii egale de sute de ani, înrudirea de sânge a unei părțĭ din popórele sale. De Italia, care a fostŭ isvorulŭ și centrulŭ culturei lumei, ne legă radele sórelui sciințelorŭ și artei, ce încăldesce peste Alpi, alŭ liberei cugetări și nisuinței ce a pĕtrunsŭ în Germania, recunoscința și iubirea pentru promovarea spiritului germanŭ în cugetare și simțire și în creațiunea artistică. Ne legă cu poporulŭ italianŭ amintirea aceloraşĭ suferințe și rele de sfâșiare și slăbiciune națională, de aceleașĭ lupte pentru unitate, libertate, independență și onóre, de aceleașĭ succese glorióse. Alianța va fi unŭ stavilarŭ neclintitŭ pentru pacea Europei și pentru progresulŭ culturalŭ neîmpiedecatŭ alŭ omenirii. Spre acestŭ scopŭ suntŭ aliate și unite cele trei popóre și state."

Intórcerea metropolitului exilatŭ Mihailŭ.

Metropolitulŭ Mihailŭ alŭ Serbiei a sositŭ în Bucuresci, fiindŭ pe drumŭ către Belgradŭ. La gara din Bucuresci a fostŭ primitŭ de secretarii legațiunii rusesci și de d-lŭ Liotici, radical, amiculŭ intimŭ alŭ d-lui Pasici, șefulŭ partidului radicalŭ sĕrbescŭ. Metropolitulŭ a descinsŭ la legațiunea Sĕrbiei și a dejunatŭ la legațiunea rusescă fiindŭ invitatŭ de d-lŭ Hitrovo, ministrulŭ Rusiei la Bucuresci.

Sgomotulŭ despre călĕtoria regelui Umberto la Strassburg.

O telegramă din Strassburg anunțase, că Regele Italiei va sosi cu împĕratulŭ Vilhelm acolo, spre a inspecta fortificațiunile. Acéstă scire a produsŭ în cercurile parlamentare și politice din Parisŭ mare mișcare. Foile franceze au și atacatŭ fórte violentŭ planulŭ acestei călĕtorii. „Temps" dice, că e cu neputință a credo, că regele Italiei liberate și unite, fie-că ar fi fostŭ acéstă unire prin alții îndeplinită și nu prin Francia, s'ar pute declara învoitŭ sĕ vatĕme fără scopŭ în Strassburg sentimente, care pentru toți arŭ trebui sĕ fiă vrednice de veneratŭ și sfinte pentru fiulŭ lui Victorŭ Emanuel. „France", dice, că regele Umberto e nerecunoscĕtorŭ față cu cei 100,000 Francesĭ trimișĭ la mórte pentru liberarea și unitatea Italiei. „Patrie" își esprimă încrederea în puterea Țarului, care susține pacea în Europa. Diarele germane și italiane s'au grăbitŭ a declara sgomotulŭ despre călĕtoria regelui Umberto la Strassburg ca o manevră de bursă.

SCIRILE DILEI.

D-lŭ Dr. George Maiorŭ, profesorŭ de agricultură la școla dela Ferestrĕu de lângă Bucuresci, avêndŭ permisiunea guvernului de aici, a întreprinsŭ împreună cu 17 elevi dela numita școlă o escursiune spre a visita școla de agricultură din Feldióra, hergheliile din Sâmbăta de josŭ și întocmirile economice dela Șercaia și Făgărașŭ. D-lŭ Maiorŭ a fostŭ Lunĭ séra în Brașovŭ, de unde a doua di a plecatŭ împreună cu elevii.

***

Starea sĕmĕnăturilorŭ în Transilvania, după raportele înaintate ministeriului de agricultură, în a treia sĕptĕmână a lunei lui Maiu presintă următórea situațiune economică: Grâulŭ se desvóltă fórte încetŭ. Sĕcara promite o recoltă mijlocia, totŭ asemenea și orzulŭ. Ovĕsulŭ promite o recoltă fórte bună. Sĕmĕnăturile cucuruzului (porumbului) abia s'au terminatŭ. Seceta împiedecă fórte multŭ desvoltarea. Viia cresce frumosŭ. Pómele suferŭ multŭ din causa omidelorŭ, cu tóte acestea în cele mai multe părțĭ suntŭ prospecte de venitŭ bunŭ.

***

Minele de aurŭ în Ardélŭ. In cercurile bursei din Pesta se istorisesce, că mai multe băncĭ din Berlinŭ au trimisŭ acum trei lunĭ unŭ bărbatŭ specialŭ în Ardélŭ cu însărcinarea sĕ cerceteze capacitatea productivă a minelorŭ de aurŭ.. Resultatele la minele dela Abrudŭ și Roșia au fostŭ atâtŭ de favorabile, încâtŭ în curêndŭ se vorŭ cumpăra mai multe mine de băncile din Berlin.

***

Scólele centrale rom. gr. or. din locŭ. In ședința delegațiunilor, de alaltăerĭ s'a hotărîtŭ, ca pentru catedrele vacante de profesorĭ la scólele medii sĕ se înscrie concurs cu léfă inițială de 800 fl., ér nu 700 fl. ca până acum.

***

Regele României a primitŭ din partea Regenței Serbiei o scrisóre de felicitare, dreptŭ rĕspunsŭ la notificarea ce i-s'a făcutŭ de către suveranii românĭ, că Principele Ferdinand, nepotŭ alŭ M. S. Regelui, a fostŭ desemnatŭ, conformŭ art. 83 alŭ constituțiunei, ca moștenitorŭ presumptivŭ alŭ corónei, și a primitŭ titlulŭ de Alteță Regelă, Principe alŭ României.

***

Istoria orașului Tomi. In fața unui publicŭ, care se îndesa în marea sală a Atheneului din Bucuresci, d. Gr. Tocilescu a vorbitŭ despre *„Istoria orașului Tomi"* (Constanța). Publiculŭ a ascultat cu neobosită atențiune eruditele desvoltări, ce d-lŭ Tocilescu a datŭ subiectului sĕu. Conferința va fi publicată, spune „Românulŭ".

***

Junimea studiósă dela gimnasiulŭ gr. cat. română din Năsĕudŭ invită la Maialulŭ ce se va ține la 1 Iuniu st. n. în „Castrulŭ" din Năsĕudŭ, eventualŭ în otelulŭ „Rahova". Inceputulŭ la 10 óre a. m. Năsĕudŭ la 25 Maiu 1889. *Comitetulŭ.*

***

Furtŭ. Pĕcurarului de oi Ionŭ Popa jun. din Cornĕțelŭ i-s'a furatŭ în cârciuma lui Frid. Wagner de lângă gara Brașovului suma de 190 fl. Hoțulŭ e Bernat Matyas, care în diua, când a sĕvêrșitŭ furtulŭ, a fostŭ în acea cârciumă cu Ionŭ Popa. Matyas și-a cumpăratŭ la tergu din Uzun carŭ și cai, dér polițiа, bănuindŭ că n'avea ce sĕ'șĭ cumpere, decâtŭ cu banii lui Popa, îlŭ puse la rĕcóre.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pest)

Bruxella, 29 Maiu. „Etoile Belge" publică scrisórea ministrului președinte Beernart către ministrulŭ de interne Devolder din care reiese, că ministru-președinte a căutatŭ a seduce pe socialiștii din Hennegau (Hannonia) ca sĕ pornéscă înarmați în contra Bruxellei. Publicarea produse cea mai mare sensațiune. In ședința camerei ministrulŭ-președinte și ministrulŭ de justiția au fostŭ atacați în modŭ vehementŭ, fiindŭ acusați, că suntŭ complici ai procederei seducĕtóre. Ministrulŭ-președinte va rĕspunde astădi.

Parisŭ, 29 Maiu Camera după o ședință furtunósă a trecut la ordinea dilei asupra interpelării lui Laguerres privitóre la trăgănările comisiunei tribunalului de statŭ

Belgradŭ, 29 Maiu. Ordinea s'a restabilitŭ pe deplinŭ.

Praga, 29 Maiu. Greva vizitiilorŭ și conductorilorŭ dela Tramvay s'a terminatŭ.

Dortmund, 29 Maiu. Mișcarea greviștilorŭ a mai scădutŭ.

Roma, 29 Maiu. Greva vizitiilorŭ s'a terminatŭ.

DIVERSE.

Haine de lemnŭ. Mitserlich a inventatŭ unŭ procedeu prin care se obținŭ fibre de lemnŭ, care se potŭ tórce întocmai ca lâna. In scopulŭ acesta scândurĭ subțirĭ fără nodurĭ se taie în fâșii subțiri și se fierbŭ într'o soluțiune de acidŭ sulfuricŭ. Prin ferbere materia lemnósă se discompune și lasă în urmă numai fibre de lemnŭ.

Riu otrăvitŭ. Din Nancy (Francia), se scrie, că riulŭ Meurth a fostŭ otrăvitŭ pe o întindere de mai multĭ chilometri. Ĕtă cum s'a întêmplatŭ lucrulŭ: în apropierea riului este o fabrică de apă găzósă și săpunŭ a cărei diguri din spre riu rupêndu-se, materiile otrăvitóre ce erau acolo strînse s'au scursŭ în apă și acésta o luatŭ o colóre albă pe întindere de câțĭ-va chilometri. Pescii din apă au muritŭ toțĭ, încâtŭ toțĭ pluteau désupra apei. La Tomblaine róta unei morĭ nicĭ n'a mai pututŭ sĕ se învêrtéscă de marea cantite de pescĭ morțĭ, ce s'au grămăditŭ acolo.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 27 Maiu st. n. 1889.

Bancnote românesci	Cump.	9.37	Vĕnd.	9.42
Argintŭ românescŭ -	„	9.35	„	9.40
Napoleon-d'ori - - -	„	9.40	„	9.42
Lire turcesci - - -	„	10.58	„	10.62
Imperiali - - - -	„	9.58	„	9.62
Galbini	„	5.50	„	5.58
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.50	„	99.—
Ruble rusesci - - -	„	125.	„	126.
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Maiu st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - -	102.40
Renta de hârtiă 5% - - - - - -	97.37
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	142.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.—
Bonuri rurale ungare - - - - -	105.10
Bonuri cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonuri rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	105.10
Bonuri cu cl. de sortare - - - -	105.10
Bonuri rurale transilvane - - - -	105.10
Bonuri croato-slavone - - - - -	105.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	85.85
Renta de argintŭ austriacă - - - -	86.20
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.40
Napoleon-d'ori - - - - - - - -	9.41½
Mărci 100 împ. germane - - - -	57.97½
Londra 10 Livressterlinge - - - -	118.45

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugâm pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonațĭ, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe șĕse lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe șĕse lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . 2 fl. —
Pe șĕse lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe șĕse lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arăta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriș			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕșel			4.58	6.38
Clușiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriș	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vințulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiușŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blașiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copșa mică	4.09			2.19
Mediașŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighișora	5.45			3.59
Hașfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Brașovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timișŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucurescĭ	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timișu			1.45	
Brașovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apața	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Hașfalĕu	8.36		10.24	
Sighișóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediașŭ	10.37		11.47	
Copșa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blașiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiușu	1.51		1.47	
Aiudu	2.18		2.08	
Vințulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirișŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clușiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădășelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireșŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rev	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuș

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovațŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulișŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborșinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad..		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăștia		11.09	11.37
Șibotu		11.39	12.—
Vințulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiușu	9.54	1.16	1.26

Teiuș-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiușu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vințulu de josŭ	12.30	4.10	
Șibotu	1.01	4.43	
Orăștia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicĭca	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamu	4.44	8.11	
Soborșinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulișu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaț	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Copșa-mică—Sibiiu

Copșa-mică		2.29	4.35
Șeica mare		3.02	5.06
Lomneșŭ		3.46	5.45
Ocna		4.18	6.17
Sibiiu		4.42	6.40

Sibiiu-Copșa-mică

Sibiiu		8.50	10.—
Ocna		9.17	10.24
Lomneșŭ		9.45	10.50
Șeica mare		10.20	11.20
Copșa-mică		10.49	11.45

Cucerdea-Oșorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheța	3.35	10.50	3.58
Ludoșŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Mirașteu	5.21	12.36	5.53
Oșorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oșorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oșorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Mirașteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoșŭ	8.51	2.02	12.06
Cheța	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Petroșenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Hațegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Banița	11.50	6.40
Petroșenĭ	12.30	7.12

Petroșenĭ-Simeria (Piski)

Petroșeni	9.36	4.26
Banița	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Hațegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timișóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timișóra	9.12	9.02

Timișóra—Aradŭ

Timișóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulu nou	9.11	8.01
Aradu	9.27	8.17

Ghirișŭ—Turda

Ghirișu	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirișŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirișu	8.50	3.40

Sighișóra—Odorheiu

Sighișóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighișóra

Odorheiu	5.38
Sighișóră	9.16

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	11.50

Mureșŭ-Ludoșŭ-Bistrița

Mureșu-Ludoșŭ	4.40
Țagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistrița	— —

Bistrița-Mureșŭ-Ludoșŭ

Bistrița	— —
Țagŭ-Budatelecŭ	9.41
Mureșu-Ludoșu	1.11

Notă: Numerii încuadrațĭ cu linii gróse însemneză órele de nópte.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ.